

УДК 94(477):(031)

КРАЄЗНАВЧА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНИ –
26-ТОМНА «ІСТОРІЯ МІСТ І СІЛ УКРАЇНСЬКОЇ РСР»

С.М. Борчук

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

У статті робиться спроба з позицій регіоналізму здійснити аналіз енциклопедичного видання «Історія міст і сіл Української РСР». Основна увага присвячена висвітленню проблеми опису українських сіл Прикарпатського краю у даному виданні. Подано основні характеристики матеріалів, вміщених у 17 томах, а також описано роботу, яка проводилася по збору даного матеріалу та його видання.

Ключові слова: енциклопедистика, регіон, Прикарпаття, енциклопедичні видання.

Робота Головної редакції (далі – ГР) Української Радянської Енциклопедії (далі – УРЕ) в 1957–1965 рр. не лише завершилася першим успішним виданням великої української енциклопедії, а й заклала підвалини і до майбутньої роботи над іншими глобальними проектами. Творчий колектив, що склався під керівництвом головного редактора М.П. Бажана мав значний потенціал для повноцінної якісної роботи, підготовки і видання різногалузевих інформаційно-освітніх матеріалів, а також для впровадження в життя тих планів по створенню української наукової літератури, які вибудовувалися керівництвом Академії наук УРСР (далі – АН УРСР) та республіканським і пар-

тійним керівництвом республіки. Не можна також зняти з рахунку і ті ділові зв'язки, які налагодилися в останні роки між ГР УРЕ та поліграфічними комбінатами, забезпечуючи своєчасний та якісний вихід друкованих видань.

Можна стверджувати, що потреби в українській енциклопедичній літературі не зменшилися з виданням у світ УРЕ. Відсутність інших енциклопедичних видань, передусім галузевих, гостро відчувалася у суспільстві та українській науці, і це не могло залишитися також поза увагою керівництва республіки і Академії наук, очолюваної на той час акад. Ю.Є. Патоном. Наочно демонструвала інтерес українського суспільства до енциклопедичних видань кампанія по підписці на УРЕ, організована ще в 1958 р., і зростаюча з кожним наступним томом. Не менш значуще про інтерес до українських енциклопедії свідчила і кампанія обговорення томів УРЕ, особливо, щодо «українського», 17 тому, на який надійшло найбільше пропозицій, зауважень та побажань. Все це вкотре підтверджувало те положення, що український народ прагнув не лише отримувати знання з загально радянських джерел, а й мати доступ до більш близької, регіонально-національної тематики.

Слід зазначити, що зростання

інтересу населення Української РСР до енциклопедичних видань мав і об'єктивні передумови. 1960-і рр., котрі несли на собі наслідки політики десталінізації, зумовили появу цілого покоління, вихованого в дусі лібералізації та відносної свободи слова, названого в подальшому «шестидесятниками». Більше того, інтерес до національного коріння, особливостей українського побуту, її історії та сучасності, перестав бути забороненим та переслідуваним карально-репресивними органами держави. З негласної заборони вийшли і українська історія, зокрема історії її наукового осередку – АН УРСР; і українська культура, і навіть регіональна історія та краєзнавство, котрі дуже слабо вписувалися в культивовану за доби сталінізму революційно-класову доктрину.

Важливим чинником, котрий дозволив говорити про подальше розширення енциклопедичної роботи: виданні енциклопедичних словників, багатотомних досліджень, і навіть підготовка 2-го видання УРЕ, стало зростання матеріального рівня життя населення і стабілізація з певним зростанням економіки на загальнодержавному рівні. Фінансова реформа 1961 р. стабілізувала курс карбованця, збільшуючи можливості накопичення коштів, і відповідно можливості їх використання на потреби духовно-культурного розвитку, в тому числі і на придбання багатотомних видань. В свою чергу і на державному рівні зростання ВВП і фінансова стабільність забезпечили можливість державного фінансування культурно-просвітницьких проек-

тів, створюючи досить стабільну базу як для роботи редакцій в цілому, так і для ГР, зокрема. Стабільна заробітна платня, високі авторські гонорари, що також не затримувалися, дозволили зберігати кадровий потенціал не лише працівників ГР УРЕ, а й стимулювати її працівників та авторів енциклопедичних статей до більш продуктивної роботи, постійно підвищуючи її організаційну та наукову якість.

Однозначно можна говорити про те, що основним замовником на подальшу роботу ГР УРЕ, коли успішність першого видання УРЕ стала очевидною, була АН УРСР. Її керівництво реально могло оцінити не лише той потенціал, який мала редакція, а й ті можливості, що звільнялися зі скороченням об'ємів роботи над першим проектом. Отже, потреба і надалі на повну потугу використовувати можливості ГР УРЕ стала ще одним поштовхом до подальшої роботи над багатотомними українськими науковими виданнями.

Проте, головним замовником літератури такого типу могли стати лише вищі республіканські органи влади, які на відміну від ГР та Президії АН УРСР, могли забезпечити успішність наступних проектів і в разі потреби надати їм необхідної ідеологічної та адміністративної підтримки.

Тому, вважаючи на всі вищезгадані причини, Постанова ЦК КП України (далі – ЦК КПУ) та Ради Міністрів УРСР (далі – РМ УРСР) щодо видання нових енциклопедичних проектів навіть до завершення виходу в світ усіх томів УРЕ не стала несподіванкою ні для М.П. Бажа-

на, ні для підлеглого йому колективу. Ще 28 травня 1962 р., коли робота над УРЕ йшла повним ходом, вийшла Постанова ЦК КПУ №16/18-3 «Про видання «Історії міст і сіл УРСР», в якій на головну редакцію покладалося розпочати підготовку до видання зазначеної праці. Наступного, 1963 р. до РМ УРСР було подано доповідну записку, в якій обговорювалася можливість виходу 3-х томного Українського Радянського Енциклопедичного Словника (далі – УРЕС) [2, арк. 27]. Однак, через брак часу, коштів та реальних можливостей практичне виконання цієї постанови відсунулося майже на 2 роки. Лише на початку 1964 р. партійне керівництво республіки повернулося до питання. 5 лютого 1964 р. вийшла перша постанова ЦК КПУ щодо подальшої роботи над енциклопедичною літературою, а 13 березня 1964 р. – Постанова «Про заходи по завершенню видання Української Радянської Енциклопедії та підготовку і видання іншої енциклопедичної літератури» чітко визначила наступні кроки Головної редакції: друк 3-х томного УРЕС та 26-томної «Історії міст і сіл Української РСР» [3, арк. 36]. Ці дві роботи, на думку партійного керівництва республіки та керівництва АН УРСР повинні були вирішити найголовніші питання, котрі виникли під час роботи над УРЕ – створення короткого інформаційного українського довідника, більш практичного у вжитку, аніж енциклопедія; і що більш важливо – створення першої української історичної праці, присвяченої передусім регіонам, їх особливостям та історії населених

пунктів, більш цікавої пересічному громадянину, аніж загальна історія цивілізації у відповідності до марксистської формаційної доктрини.

Враховуючи інтерес суспільства, передусім його інтелігенції, до розвитку науки в Україні, було вирішено також здійснювати силами ГР УРЕ та АН УРСР підготовку та видання «Історії Академії наук Української РСР», покликаної не лише показати та популяризувати досягнення української науки, а й остаточно визначити цілу низку суперечливих питань щодо цього наукового осередку, котрі загострилися під час обговорення відповідних статей УРЕ, передусім часу виникнення АН УРСР, її статусу в пореволюційному суспільстві, і особливо – в сучасному житті України. Не можна також відкидати і такий не малозначущий фактор, як бажання курівників та працівників АН УРСР донести до широкого загалу свої особисті та колективні досягнення. Рішення про роботу над цим проектом було затверджено Постановою президії АН УРСР від 28 лютого 1964 р. [3, арк. 57].

Враховуючи важливість вищеназваної Постанови, керівництво Головної редакційної колегії УРЕ не могло її проігнорувати, тим більше, обсяги роботи по підготовці останніх томів УРЕ невпинно зменшувалися. Через це від початку 1964 р. розпочалися роботи з організації та підготовки нових проектів, кількість яких з часом лише зростала. Така організаційна робота невід’ємно передбачала зміни і в структурі ГР, адже нові видання були вужчими за профілем, і, відповідно,

передбачали орієнтацію не на всі існуючі наукові галузі, а передусім на вузькопрофільні напрямки наукового дослідження, і передусім на історію. Це легко пояснюється тим фактором, що видання УРЕС могло здійснюватися на основі вже накопичених ГР під час створення УРЕ матеріалів, а історичний багатотомник потребував окремої розробки.

Враховуючи таку ситуацію, було вирішено створити у складі ГР додаткову посаду заступника головного редактора, полем діяльності якого було підготовка та організація роботи над «Історією міст і сіл Української РСР». На цю посаду було призначено доктора історичних наук, професора О.К. Касименка з подальшим його забезпеченням всіма соціальними гарантіями, передбаченими для керівництва редакції енциклопедії [3, арк. 40]. Створено також спеціальні редакції всіх трьох проектів. На посаду керівника редакції УРЕС призначено Г.М. Пластуна; редакції «Історії міст і сіл Української РСР» – П.І. Тронька. Пізніше під егідою ГР УРЕ було створено дві окремі редакції – редакцію «Історії міст і сіл Української РСР» у складі 24 чоловік на чолі з П.І. Троньком (на неї покладалося редакційна підготовка до друку рукописів томів «Історії міст і сіл УРСР», в т.ч. літературно-стилістичне редагування і визначення ілюстративного матеріалу» та редакцію «Історії Академії наук Української РСР» (обов'язки – координаційна робота всіх галузевих редакцій по підготовці матеріалу «Історії академії наук Української РСР», остаточне редагування та підготовка

до друку всього видання. Ця редакція також була зобов'язана брати участь у підготовці матеріалів УРЕС, опрацьовуючи матеріали з педагогіки та народної освіти [1, арк. 51–52].

Враховуючи такий підхід до справи підготовки наступних енциклопедичних видань, робота ГР УРЕ у 1964 р. здійснювалася вже за 4 основними напрямками:

1 – пріоритетний – випуск останніх томів УРЕ;

2 – робота основної частини працівників ГР на чолі з М.П. Бажаном над підготовкою словників та статей до УРЕС;

3 – робота редакції П.І. Тронька над підготовкою матеріалів до видання «Історії міст і сіл Української РСР»;

4 – робота редакції АН УРСР з підготовки «Історії академії наук Української РСР». При чому роботу над цим напрямком здійснювали виключно співробітники АН УРСР, і підпорядковувалися вони М.П. Бажану суто номінально. З часом цю редакцію очолив Голова АН УРСР Б.Є. Патон.

Робота ГР УРЕ над новими проектами розпочалася відразу після прийняття відповідних Постанов керівництвом республіки. Вже в 1964 р., не зважаючи на значну зайнятість, М.П. Бажан та його підлеглі зробили все, щоб названі енциклопедичні проекти якнайшвидше побачили світ. Навіть не зважаючи на їх статус – існування виключно у планах, керівництво Головної редакції УРЕ розпочало роботу з популяризації цих праць серед населення, дбаючи, таким чином, про

успішність передплатної кампанії. Зокрема, було замовлено цикл виступів на радіо та телебаченні на 1965 р., в яких повинно було бути висвітлено особливості майбутніх видань, а презентацію їх перед слухачами мали здійснювати такі поважні науковці, як В.С. Костенко, О.К. Касименко, М.В. Сіроштан, І.В. Буланій, В.Ю. Маланчук, І.Г. Підоплічко та Б.М. Мізерницький [3, арк. 56].

Однак робота ГР не обмежувалася винятково плануванням і представленням населенню нових проєктів. Зокрема, того ж 1964 р. було здійснено і ряд практичних заходів, що мали прискорити роботу над виданнями, передусім над 3-х томним УРЕС. Відповідно до постанови ЦК КПУ та РМ УРСР, цей проєкт мав складатися зі 110 друкованих аркушів (приблизно 36 друкованих аркушів на кожен том) та вміщувати близько 35–40 тис. довідок з різних галузей знань. УРЕС був розрахований на широке коло читачів, а не лише на науковців, і спрямований передусім на висвітлення найновіших досягнень науки і техніки, соціалістичних перетворень і будівництва комунізму. Взагалі вихід цього видання був символічним і приурочувався до 50-ї річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції [4, арк. 14]. Тож на 1964 р., враховуючи обмежений час роботи над словником (до 1967 р.), було заплановано низку заходів:

- завідувачу редакцією словника (Пластуну Г.М.) разом з науково-контрольною редакцією та науково-галузевими редакціями подати пропозицію про кількість слів-статей УРЕС з їх розподілом за галузями

знань та їх загальний обсяг в знаках;

- завідувачу відділу комплектування (Лобковій К.А) надати пропозицію про порядок документування статей УРЕС, проходження їх на редакційних процесах;

- завідувачу літературно-контрольною редакцією (Доленку Ю.М.) надати пропозиції про методичні вказівки для авторів і редакторів-укладачів УРЕС та порядок здійснення літературного редагування;

- завідувачу редакції ілюстрації і картографії (Селівачову Р.О) та виробничого відділу (Подлікіну Г.З.) надати пропозиції щодо формату томів УРЕС, їх художньо-поліграфічного оформлення та характер ілюстрування.

Всі ці пропозиції необхідно було сформулювати та подати на розгляд Головної редакційної колегії до 10 квітня, а розглянуті вони, відповідно мали бути на засіданні всього колективу 14 квітня 1964 р. [4, арк. 15]. Було розроблено також Проєкт розподілу статей УРЕС та їх обсягу за галузями знань. Зокрема, в ньому визначалися такі розділи: Всесвітня історія – 1300 статей, Міжнародні відносини – 240 статей, Міжнародний комуністичний і робітничий рух (в т.ч. і профспілковий) – 500 статей, Історія народів СРСР – 1000 статей, Історія України – 1400 статей, Археологія та етнографія – 900 статей, Історія КПРС та КП України – 800 статей, Філософія – 630 статей, Історія релігії та атеїзму – 420 статей, Політична економія та історія економічної думки – 460 статей, Історія і теорія держави та права, галузі радянського права – 1200 статей,

Педагогіка, психологія, народна освіта, наука, культурно-освітня робота, преса – 1150 статей; Література, мовознавство і фольклор – 4200 статей, мистецтво (образотворче, музика, театр, кіно, архітектура) – 3000 статей; Фізика, хімія, математика, астрономія – 3800 статей, Геологія, мінералогія, кристалографія, географія, геодезія, картографія – 1300 статей, Фізична географія – 1850 статей, Біологія загальна – 950 статей, зоологія – 1650 статей, Ботаніка – 1050 статей; Промисловість, транспорт, зв'язок, торгівля, фінанси – 1200 статей, Сільське господарство, агротехніка, зоотехніка, землеробство – 1200 статей, Техніка – 3000 статей, будівництво – 600 статей, Військова справа – 500 статей, Медицина – 1800 статей, Фізична культура і спорт – 200 статей; Держави світу, союзні та автономні республіки СРСР, області УРСР – 240 статей, Країнознавство (області, краї СРСР, міста та інші населені пункти) – 3000 статей, Різні терміни (поняття) – 460 статей [4, арк. 22–24].

Для якісної роботи над УРЕС було здійснено і певні кадрові зміни у самій редакції. Зокрема, редакція УРЕС була реорганізована в редакцію УРЕС і контрольного читання, а до її складу увійшли такі спеціалісти, як: Швед Г.А. – виконуючий обов'язки завідувача редакції; Бочковський О.А. – старший науковий редактор редакції; Чубач М.С. – старший науковий редактор редакції; Погребінський М.Б. – старший науковий редактор редакції за сумісництвом; Лисенбард Д.А. – науковий редактор редакції [4, арк. 58].

Результати роботи зі створення УРЕС у 1964 р. повністю відповідали тим змінам, котрі були запроваджені у ГР УРЕ та докладеним редакцією УРЕС і контрольного читання зусиль. Зокрема, на кінець року було здійснено такі основні заходи:

- в галузевих редакціях складено реєстри термінів з галузевих знань;
- редакція словника і контрольного читання проводила роботу зі зведення реєстрів усього видання;
- галузеві редакції розпочали підготовку статей до УРЕС.

Проте, на думку Головного редактора УРЕ М.П. Бажана, зробленої роботи було недостатньо і причина полягала, передусім, у відношенні більшості співробітників до своїх обов'язків. Зокрема він зазначав, що основний об'єм робіт по 17-му тому УРЕ давно завершено, а деякі працівники і надалі цим прикриваються. Так, з названих причин не було внесено змін до «Методичних вказівок для редакторів та авторів УРЕ» у відповідності з потребами власне словникової роботи; не закінчена була також робота над складанням Інструкції про порядок організації, підготовки та проходження в редакційно-видавничий апарат ГР УРЕ матеріалів до УРЕС; не підготовлені поліграфічні макети майбутнього словника. Подолання всіх цих недоліків було перенесено на наступний, 1965 р., з врахуванням того, що протягом січня-лютого повинна бути закінчена підготовка статей першого тому УРЕС, і рукопис мав надійти до набору. Необхідно було також скласти списки провідних фахівців з різних галузей науки і техніки,

що могли написати відповідні статті до Словника, з чітким зазначенням назв статей та їх об'єму [4, арк. 74].

До 15 лютого Швед Г.А. забов'язаний був також подати на засідання Головної редакційної колегії УРЕ проект реєстру термінів УРЕС. До середини січня 1965 р. працівники відповідних редакцій повинні були завершити доопрацювання «Методичних вказівок редакторам та авторам УРЕ» та «Інструкції про порядок організації, підготовки та проходження в редакційно-видавничий апарат ГР УРЕ матеріалів до УРЕС»; завершити розробку графіку проходження цих матеріалів [4, арк. 74].

Така оперативність у роботі над УРЕС Головної редакції УРЕ мала своє пояснення – через обмеженість часу ювілеєм Великої Жовтневої соціалістичної революції будь-яке зтягування часу могло завершитися фатально не лише для проекту, а й для всього майбутнього української енциклопедистики. Адже затримку з виходом томів УРЕ можна було пояснити відсутністю досвіду та налагоджених зв'язків, чого в роботі на УРЕС вже не могло бути. Тим більше партійне керівництво не пробачило б зриву такого значного пропагандистського акту, яким мав стати вихід УРЕС саме до ювілею революції. Отже, М.П. Бажан змушений був в наказовому порядку присікти будь-яке зволікання в роботі та визначати досить жорсткі рамки виконання організаційних робіт. Фактично, враховуючи дату виходу проекту, саме він на певний час ставав найбільш пріоритетним у роботі ГР, відсунувши на задній план «Історію

міст і сіл Української РСР», «Історію Академії наук Української РСР», і навіть російськомовне та англомовне видання УРЕ.

Одночасно з організаційними, здійснюваними галузевими редакціями, передбачалося також посилення просвітницько-агітаційної кампанії щодо нових енциклопедичних проектів. Так, для популяризації майбутнього УРЕС протягом перших місяців 1965 р. були заплановані такі заходи: організація виступів щодо видання у пресі, на телебаченні та радіомовленні; підготовка матеріалів до оголошення передплати – плакатів, листівок-закладок, проспектів; організація виступів І.Г. Тронька, О.К. Касименка та В.Г. Ткаченка у республіканських і обласних ЗМІ про видання «Історії міст і сіл Української РСР»; подача інформації про вихід нової літератури до каталогів «Друг читача», «Нові книги УРСР», бюлетеня «Бланк для замовлень»; організація виступів членів головної редакційної колегії на радіо [4, арк. 74].

В цілому план роботи над УРЕС був складений зарання. Враховуючи необхідність завершення виходу в світ УРЕ, і зокрема її 17-го тому (I півріччя 1965 р.), 1-й том УРЕС повинен був вийти у другому півріччі 1965 р., а наступні – 2 та 3-й томи – в 1966 р. [5, арк. 69].

Сама по собі робота над УРЕС протягом 1965 р. була досить складною і напруженою. Враховуючи той момент, що через значну увагу громадськості до обговорення 17-го тому та надходження значної кількості побажань та поправок до нього, колек-

тив ГР УРЕ змушений був приділити цьому питанню якнайбільше уваги, що відповідно відволікало співробітників від роботи над словником. Саме через це план виходу в 1965 р. 1-го тому опинився під реальною загрозою, не зважаючи на багато чисельні заходи, проведені М.П. Бажаном. Врешті рещт, вихід 1-го тому було перенесено на четвертий квартал року, а з метою його забезпечення вжито низку заходів, зокрема:

- орієнтовні межі 1-го тому встановлено до літери «Й»;
- остаточно затверджено «Інструкцію про порядок організації, підготовки та проходження в редакційно-видавничий апарат Головної редакції УРЕ матеріалів до УРЕС», що стало важливим кроком до планомірної та організованої роботи над ним;
- затверджено графік подачі рукописів до 1-го тому УРЕС галузевими редакціями до загально-редакційного відділу, а також графіки набору, читання та правлення гранок, верстки і видання тому;
- визначено низку настанов керівникам галузевих редакцій щодо роботи над статтями до УРЕС та процедуру їх подачі і затвердження до друку;
- однозначно заборонено було приймати статті, об'єм яких не відповідав встановленим планам, а також статей з ілюстраціями, до яких ілюстрації не були замовлені зарання;
- завідувачі загально-редакційним відділом та редакцією ілюстрацій і картографії повинні були кожного тижня звітувати про хід зробленої

роботи [6, арк. 2–3], що мало не допустити зриву графіків підготовки до друку 1-го тому УРЕС.

Так, на думку керівництва ГР УРЕ вищезгадані заходи повинні були не лише оптимізувати роботу творчого колективу, а й забезпечити неухильне дотримання планів виходу енциклопедичної літератури, адже, не зважаючи на значні об'єми роботи щодо Словника, плани зі створення «Історії міст і сіл української РСР» та «Історії Академії наук Української РСР» ніхто не відміняв, а дата виходу цих проєктів – 1967 р. була визначена більш, ніж жорстко. Більше того, керуючи роботами зі створення названих енциклопедичних проєктів, М.П. Бажан користувався тим досвідом, що він здобув під час роботи над УРЕ, коли зрив планів підготовки та виходу конкретного тому було звичним явищем, передусім через недобросовісне відношення деяких працівників до часових обмежень в роботі.

Потрібно сказати, що такі жорсткі дії керівництва мали свої результати. Так, в зазначені терміни було підготовлено всю необхідну методичну літературу: «Методичні вказівки...» та «Інструкцію про організацію...»; до лютого 1965 р. було складено також список статей, що мали бути замовлені у спеціалістів, в тому числі і ті статті, аналогів яких не було в УРЕ; узгоджено та нормативно закріплено гонорари за їх написання [6, арк. 16]. Не меншим успіхом роботи колективу редакції над цим проєктом стала підготовка статей до УРЕС, що тривала протягом року. І хоча повністю завершити роботу над томом і подати його

до друку не вдалося, робота була зроблена досить значна. Зокрема, колективом було в основному завершено науково-редакційну підготовку 1-го тому, а більшу його половину (54,8 %) здано до набору [5, арк. 149]. Це вже була досить вагома заявка на те, що не зважаючи на певне запізнення, робота над проектом буде завершена вчасно, адже по завершенню організаційної роботи редакція зайнялася вже більш практичною діяльністю, охопивши нею також 2-й і 3-й томи видання. Також було остаточно завершено роботу над 17-им томом УРЕ, що, в свою чергу, звільнило трудовий колектив і колектив Головної редакційної колегії від потреби розпорозувати зусилля.

Висновки. Отже, краєзнавче енциклопедичне видання «Історія міст і сіл Української РСР» мала у своїй меті висвітлити у короткому обігу максимально велику кількість українських населених пунктів. Кілька томів видання присвячені саме історії міст і сіл Прикарпаття. У виданні подана основна коротка характеристика кожного населеного пункту, що зробило вагомий внесок у розвиток вітчизняної енциклопедистики.

Література

1. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (далі – ЦДАВО України), ф. 4750, оп. 1, спр. 40, арк. 51–52.
2. ЦДАВО України, ф. 4750, оп. 1, спр. 50, арк. 27.
3. ЦДАВО України, ф. 4750, оп. 1, спр. 58, арк. 36.
4. ЦДАВО України, ф. 4750, оп. 1, спр. 60, арк. 79.
5. ЦДАВО України, ф. 4750, оп. 1, спр. 65, арк. 149.

6. ЦДАВО України, ф. 4750, оп. 1, спр. 67, арк. 2–3.

Borchuk S.M. REGIONAL STUDIES OF THE ENCYCLOPEDIA OF UKRAINE – 26 VOLUME «HISTORY OF TOWNS AND VILLAGES OF THE UKRAINIAN SSR». This article is an attempt to analyze from the position of regionalism the encyclopedic edition «History of towns and villages of the Ukrainian SSR». The main attention is paid to the problem of describing Ukrainian villages of the Precarpathian region. The basic characteristics of materials are published in 17 volumes. The work conducted to collect this material and its publication has been described.

Keywords: encyclopedistics, region, Precarpathia, encyclopedias.

Борчук С.М. КРАЄВЕДЧЕ-СКАЯ ЭНЦИКЛОПЕДИЯ УКРАИНЫ – 26-ТОМНАЯ «ИСТОРИЯ ГОРОДОВ И СЕЛ УКРАИНСКОЙ ССР». В статье делается попытка с позиций регионализма проанализировать энциклопедическое издание «История городов и сел Украинской ССР». Основное внимание уделено проблеме описания украинских сел Прикарпатского края в данном издании. Представлены основные характеристики материалов, помещенных в 17 томах, а также описано работу, которая проводилась по сбору данного материала и его изданию.

Ключевые слова: энциклопедистика, регион, Прикарпатье, энциклопедические издания.